

Din ce vom plăti facturile la energie?

Victor Grigorescu

Septembrie 2015

Comisia Europeană își dorește o nouă piață a energiei electrice, în care consumatorul final să simtă mai acut decât până acum fluctuațiile de preț, inclusiv cele determinate de instabilitatea producției din surse regenerabile. Mai devreme sau mai târziu, industria regenerabilelor ar trebui să devină competitivă, fără a mai avea nevoie de subvenții.

Într-un amplu document aflat încă în dezbatere publică, Comisia Europeană vorbește despre noul proiect al pieței de energie electrică, care să țină cont de faptul că, în orizontul anului 2030, 50% din energie va proveni din surse regenerabile. Principala problemă este instabilitatea prețului energiei, generată de fluctuațiile de producție și consum. Pentru moment, acest aspect este reglat de autoritățile naționale prin intermediul unui sistem complex de reglementări, astfel încât prețul la consumatorul final să fie predictibil și relativ suportabil. Creșterea ponderii energiei regenerabile face ca actualul mecanism să devină dificil de aplicat pe termen mediu și lung.

Pentru a regla potențialele dezechilibre generate de excesul sau penuria de energie e nevoie de mai multe interconectări fizice, pentru a transporta efectiv energie peste granițele statelor membre, pentru a crea o piață mai mare de desfacere, unde cererea acoperă mai bine oferta. Comisia Europeană face însă și pasul următor, previzibil de altfel, propunând o discuție despre interconectarea funcțională a piețelor de tranzacționare a energiei, mai ales pentru tranzacțiile intra day și de echilibrare. Asta cel puțin la nivel regional.

Crearea unei piețe regionale de echilibrare pune însă în discuție, pe termen mediu și lung, viabilitatea comercială a capacităților clasice de producție a energiei electrice care asigură, la nivel național, acest serviciu.

Vulnerabile sunt, înainte de toate, grupurile energetice pe cărbune, care intră în funcțiune, cu costuri mari, de fiecare dată când condițiile meteorologice nu permit, spre exemplu, utilizarea parcurilor eoliene sau fotovoltaice. Practic, deficitul de energie ar putea fi asigurat, în viitor, de peste graniță, de la unități de producție mai eficiente.

Comisia propune, totodată, coordonarea mai bună a politicilor energetice între statele membre, un eufemism pentru crearea reglementatorului unic european în energie, pentru a înlocui

autoritățile naționale. Coordonarea nu va avea în vedere numai aspecte de reglementare propriu zise (tarife de transport și distribuție sau alocări de capacitate) ci și transmiterea unor „semnale de preț” către investitorii privați, pentru a stimula dezvoltarea elementelor de infrastructură adecvate în noul context. Vom asista, cel mai probabil, la apariția unor traderi de energie regionali iar rolul statului în acest sector strategic va fi asumat, în oarecare măsură, de operatori privați.

Dintr-o perspectivă economică realistă, România ar trebui să discute serios despre protecția consumatorului vulnerabil, eventual despre o nouă politică europeană în domeniu.

Inițiativa executivului UE are șansa de a crește gradul de securitate energetică a Uniunii chiar dacă ea va crea un nou șir de interdependențe între statele membre cu frontiere comune, generând modificări substanțiale în structura pieței de energie electrică. Dacă luăm în calcul și obiectivul UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 40% în orizontul 2030, în următorul deceniu, proiectata Uniune Energetică va da un nou impuls nu doar parcurilor eoliene, panourilor fotovoltaice sau biomasei dar și energiei nucleare. Cu atât mai mult în situația în care centrala de la Cernavodă, spre exemplu, ar putea deveni furnizor nu numai pentru Sistemul Energetic Național, ci și pentru Sistemele Energetice ale mai multor state membre din Centrul și Estul Europei.

Propunerile Comisiei Europene se află în dezbatere publică până în 8 octombrie a.c.. După bunul obicei, Bruxelles va publica date privind contribuțiile din statele membre, fie ele de la autorități naționale sau de la companii de profil interesate.